

18. maj 2007.

Londonski kominike

Ka Evropskom području visokog obrazovanja: odgovor na izazove u globaliziranom svijetu

1. Uvod

1.1. Mi, ministri zaduženi za visoko obrazovanje u zemljama učesnicama Bolonjskog procesa, sastali smo se u Londonu da bi revidirali napredak ostvaren od sastanka koji smo sazvali u Bergenu 2005. godine.

1.2. Na osnovu naših dogovorenih kriterija za članstvo zemalja, pozdravljamo Republiku Crnu Goru kao članicu Bolonjskog procesa.

1.3. Promjene u protekle dvije godine dovele su nas značajno bliže realizaciji Evropskog područja visokog obrazovanja. Da dograđujući naše bogato i raznovrsno evropsko kulturno naslijeđe, gradimo Evropsko područje visokog obrazovanja zasnovano na institucionalnoj autonomiji, akademskoj slobodi, jednakim mogućnostima i demokratskim principima koji će olakšati mobilnost, unaprijediti mogućnost zaposlenja i ojačati privlačnost i konkurentnost Evrope. Kako gledamo unaprijed, uviđamo da će, u svijetu koji se stalno mijenja, postojati stalna potreba za prilagođavanjem naših visokoškolskih sistema, da bismo osigurali da Evropsko područje visokog obrazovanja ostane konkurentno i da može djelotvorno odgovoriti izazovima globalizacije. Za sada, shvatamo da je provedba bolonjskih reformi značajan zadatak, i cijenimo kontinuiranu podršku i predanost svih partnera ovom procesu. Pozdravljamo doprinos radnih grupa i seminara u osiguravanju pomoći da proces ide naprijed. Saglasni smo da nastavimo zajedno raditi u partnerstvu, pomažući jedni drugima u naporima koje ulažemo i promovirajući razmjenu dobrih iskustava.

1.4. Potvrđujemo još jednom svoju riješenost da povećamo kompatibilnost i uporedivost naših visokoškolskih sistema, istovremeno poštujući njihovu raznovrsnost. Prepoznamo značajan utjecaj koji visokoškolske ustanove imaju na razvoj naših društava, na osnovu svojih tradicija centara učenja, istraživanja, kreativnosti i prenošenja znanja, kao i na osnovu svoje ključne uloge u definiranju i prenošenju vrijednosti na kojima su naša društva izgrađena. Naš cilj je da osiguramo da naše visokoškolske ustanove imaju potrebne resurse, da mogu nastaviti ispunjavati cijeli spektar ciljeva. Ti su ciljevi: priprema studenata za život aktivnog građanina u demokratskom društvu, priprema studenata za buduće karijere, te omogućavanje njihovog ličnog razvoja, stvaranje i održavanje široke baze naprednih znanja, te poticanje istraživanja i inovacija.

1.5. Pocrtavamo, shodno tome, značaj snažnih institucija, koje su raznovrsne, sa odgovarajućim financiranjem autonomne i odgovorne. Principi nediskriminacije i jednakog pristupa trebaju se poštovati i promovirati u cijelom Evropskom području

Ovaj dokument je preveden u okviru zajedničkog projekta Evropske komisije i Vijeća Evrope „Jačanje visokog obrazovanja u BiH“

visokog obrazovanja. Riješeni smo da te principe poštujemo i da osiguramo da nijedan student ne trpi diskriminaciju bilo koje vrste.

2. Napredak ka Evropskom području visokog obrazovanja

2.1. Naš *stocktaking* izvještaj, zajedno sa izvještajem *Trends V* Evropske asocijacije univerziteta, ESIB-ovom publikacijom *Bologna With Student Eyes* [Bolonja u očima studenata] i *Focus on the Structure of Higher Education in Europe* [Fokus na strukturi visokog obrazovanja u Evropi], koji je pripremio Eurydice, potvrđuju da je u protekle dvije godine ostvaren dobar sveukupni napredak. Sve je veća svijest o tome da će značajan ishod ovog procesa biti pomak ka visokom obrazovanju koje se bazira na studentu, umjesto na nastavniku. Nastavit ćemo podržavati ove značajne promjene.

Mobilnost

2.2. Mobilnost osoblja, studenata i svršenih studenata jedan je od osnovnih elemenata Bolonjskog procesa, kojim se stvaraju mogućnosti za lični razvoj, gradi međunarodna saradnja pojedinaca i ustanova, unaprjeđuje kvalitet visokog obrazovanja i istraživačkog rada, te daje sadržaj istinskoj evropskoj dimenziji.

2.3. Ostvaren je neki napredak od 1999. godine, ali još uvijek su tu mnogi izazovi. Neki od značajnih prepreka mobilnosti su pitanja imigracije, priznavanja, nedovoljnih finansijskih poticaja i nefleksibilni penzioni aranžmani. Potvrđujemo odgovornost pojedinačnih vlada da olakšaju izdavanje viza, radnih i boravišnih dozvola, kako smatraju primjerenim. Mada te mjere jesu izvan nadležnosti nas kao ministara obrazovanja, obavezujemo se da ćemo sarađivati sa svojim vladama na jasnom napretku u ovom području. Na nivou zemalja, radit ćemo na potpunoj provedbi dogovorenih mehanizama i procedura priznavanja i razmotrit ćemo načine dodatnog poticanja mobilnosti kako studenata, tako i nastavnika. To uključuje poticanje značajnog povećanja broja zajedničkih programa i izradu fleksibilnih planova i programa, kao i pozivanje naših ustanova da preuzmu veću odgovornost za mobilnost osoblja i studenata, ravnomjernije izbalansiranu među zemljama cijelog Evropskog područja visokog obrazovanja.

Struktura stepena

2.4. Dobar je napredak ostvaren na nivou zemalja i ustanova u smislu ostvarenja cilja stvaranja Evropskog područja visokog obrazovanja zasnovanog na sistemu stepena u tri ciklusa. Broj studenata upisanih na programe prva dva ciklusa se značajno povećao, a došlo je i do smanjenja strukturalnih barijera između ciklusa. Slično tome, došlo je i do povećanja broja strukturiranih doktorskih programa. Pocrtavamo značaj reforme planova i programa usmjerenih ka kvalifikacijama koje su više prilagođene i potrebama tržišta i daljeg studija. U budućnosti se rad mora fokusirati na uklanjanje barijera pristupu i napredovanju između ciklusa, te na ispravnu provedbu Evropskog sistema prenosa bodova [ECTS], zasnovanog na ishodima učenja i opterećenju studenta. Pocrtavamo značaj unaprjeđenja mogućnosti zapošljavanja svršenih studenata, primjećujući istovremeno da podatke koji se po ovom pitanju prikupljaju treba još unaprijediti.

Priznavanje

2.5. Pravično priznavanje visokoškolskih kvalifikacija, perioda studiranja i ranijeg učenja, uključujući i priznavanje neformalnog i informalnog učenja, neophodne su komponente Evropskog prostora visokog obrazovanja, i u internacionalnom i u globalnom kontekstu. Lako razumljivi i uporedivi stepeni i pristupačne informacije o obrazovnim sistemima i okvirima za kvalifikacije preduslovi su za mobilnost građana i za osiguravanje stalne privlačnosti i konkurentnosti Evropskog prostora visokog obrazovanja. Drago nam je što je 38 zemalja učesnica Bolonjskog procesa, uključujući i Crnu Goru, do sada ratificiralo Konvenciju Vijeća Evrope i UNESCO-a o priznavanju kvalifikacija u visokom obrazovanju u evropskoj regiji (Lisabonska konvencija o priznavanju), te pozivamo i preostale članice da to hitno urade.

2.6. Ostvaren je napredak u provedbi Lisabonske konvencije o priznavanju, ECTS-a i dodatka diplomi, ali spektar državnih i institucionalnih pristupa priznavanju mora biti koherentniji. Da bi se unaprijedila praksa u priznavanju, pozivamo Grupu za praćenje Bolonje [Bologna Follow-up Group] da organizira da mreže ENIC/NARIC analiziraju svoje nacionalne planove akcije i da šire dobra iskustva.

Okviri za kvalifikacije

2.7. Okviri za kvalifikacije značajan su instrument za postizanje uporedivosti i transparentnosti unutar Evropskog područja visokog obrazovanja, te za olakšavanje kretanja onih koji uče i unutar i između visokoškolskih sistema. Oni bi i visokoškolskim ustanovama trebali pomoći u izradi modula i studijskih programa zasnovanih na ishodima učenja i bodovima, te unaprijediti priznavanje kvalifikacija, kao i oblika ranijeg učenja.

2.8. Primjećujemo da jeste ostvaren inicijalni napredak ka provedbi državnih okvira za kvalifikacije, ali i to da se u to mora uložiti više napora. Preuzimamo obavezu potpune provedbe nacionalnih okvira za kvalifikacije, potvrđenih na osnovu sveobuhvatnog Okvira za kvalifikacije u Evropskom prostoru visokog obrazovanja do 2010. godine. Potvrđujući da to jeste izazovan zadatak, pozivamo Vijeće Evrope da podrži razmjenu iskustava u razradi nacionalnih okvira za kvalifikacije. Naglašavamo da okviri za kvalifikacije trebaju biti izrađeni tako da potaknu veću mobilnost studenata i nastavnika, te da unaprijede mogućnost zapošljavanja.

2.9. Uvjerili smo se da će nacionalni okviri za kvalifikacije, kompatibilni sa sveobuhvatnim Okvirom za kvalifikacije u Evropskom području visokog obrazovanja, biti kompatibilni i sa prijedlogom Evropske komisije o Evropskom okviru za kvalifikacije za cjeloživotno učenje.

2.10. Mi sveobuhvatni Okvir za kvalifikacije u Evropskom području visokog obrazovanja, koji smo dogovorili u Bergenu, vidimo kao centralni element promoviranja evropskog visokog obrazovanja u globalnom kontekstu.

Cjeloživotno učenje

2.11. *Stocktaking* izvještaj pokazuje da u većini zemalja postoje neki elementi fleksibilnog učenja, ali je sistematičniji razvoj mogućnosti fleksibilnog učenja koje

podržava cjeloživotno učenje još uvijek u ranim fazama. Stoga tražimo od Grupe za praćenje Bolonje da poveća razmjenu dobrih iskustava, te da radi ka zajedničkom razumijevanju uloge visokog obrazovanja u cjeloživotnom učenju. Samo se za mali broj zemalja Evropskog prostora visokog obrazovanja može reći da imaju razvijeno priznavanje ranijeg učenja za pristup i bodove. Pozivamo Grupu za praćenje Bolonje da, radeći u saradnji sa ENIC/NARIC-om, izradi prijedlog za unaprjeđenje priznavanja ranijeg učenja.

Osiguranje kvaliteta i evropski registar agencija za osiguranje kvaliteta

2.12. Standardi i smjernice za osiguranje kvaliteta u Evropskom prostoru visokog obrazovanja, usvojeni u Bergenu (ESG), predstavljaju snažan pokretač promjena u vezi sa osiguranjem kvaliteta. Sve su zemlje započele njihovu provedbu, a neke su ostvarile značajan napredak. Naročito je eksterno osiguranje kvaliteta znatno razvijenije nego ranije. Obim učešća studenata na svim nivoima se od 2005. godine povećao, mada je potrebno dalje ga unaprjeđivati. Pošto su prvenstveno visokoškolske ustanove odgovorne za kvalitet, trebale bi nastaviti razvijati svoje sisteme osiguranja kvaliteta. Potvrđujemo da je ostvaren napredak u pogledu uzajamnog priznavanja odluka o akreditaciji i osiguranju kvaliteta, te potičemo nastavak međunarodne saradnje između agencija za osiguranje kvaliteta.

2.13. Prvi Evropski forum za osiguranje kvaliteta, koji su 2006. godine zajednički organizirali EUA, ENQA, EURASHE i ESIB (grupa E4), dao je priliku da se razgovara o promjenama u osiguranju kvaliteta u Evropi. Potičemo ove četiri organizacije da nastave organizirati godišnji Evropski forum za osiguranje kvaliteta, da bi omogućili razmjenu dobrih iskustava i osigurali dalji napredak kvaliteta u Evropskom području visokog obrazovanja.

2.14. Zahvaljujemo se grupi E4 što je odgovorila na naš zahtjev da nastavi raditi na pripremama za uspostavu Registra agencija za kvalitet visokog obrazovanja u Evropi. Svrha ovog registra je da svim akterima u procesu i javnosti da otvoren pristup objektivnim informacijama o pouzdanim agencijama za osiguranje kvaliteta, koje rade u skladu sa ESG-om. Time će se dalje ojačati povjerenje u visoko obrazovanje u Evropi i šire, te omogućiti uzajamno priznavanje osiguranja kvaliteta i odluka o akreditaciji. Pozdravljamo rad grupe E4 na uspostavi takvog registra, u partnerstvu, na osnovu operativnog modela koji grupa predlaže. Registar će biti dobrovoljan, samofinanciran, nezavisan i transparentan. Prijave za uključivanje u registar trebale bi se ocjenjivati na osnovu značajne saglasnosti sa ESG-om, što se dokazuje kroz proces nezavisne revizije, koju podržavaju državne vlasti, tamo gdje takvu podršku vlasti i traže. Od grupe E4 tražimo da nam redovno, kroz Grupu za praćenje Bolonje, dostavlja izvještaje o ovome, te da osigura da se nakon dvije godine rada obavi vanjska revizija registra, koja će uzeti u obzir stavove svih aktera u procesu.

Doktorski kandidati

2.15. Veća saglasnost Evropskog prostora visokog obrazovanja i Evropskog prostora istraživačkog rada (ERA) i dalje je veoma važan cilj. Potvrđujemo vrijednost formiranja i održavanja širokog spektra doktorskih programa povezanih sa sveobuhvatnim okvirom za

kvalifikacije u Evropskom prostoru visokog obrazovanja, uz izbjegavanje pretjeranog broja propisa koji to uređuju. Istovremeno shvatamo i da su unaprjeđenje rada na trećem ciklusu i bolji status, mogućnost gradnje karijere i financiranja od samog početka rada istraživača, neophodni preduslovi za ostvarenje evropskih ciljeva unaprjeđenja istraživačkih sposobnosti i unaprjeđenja kvaliteta i konkurentnosti evropskog visokog obrazovanja.

2.16. Stoga pozivamo svoje visokoškolske ustanove da još veće napore ulažu u uklapanja doktorskih programa u institucionalne strategije i politike rada, te da izgrađuju odgovarajuća stručna usmjerenja i mogućnosti za doktorske kandidate u ranim fazama istraživačkog rada.

2.17. Pozivam EUA da nastavi podržavati razmjenu iskustava između visokoškolskih ustanova u cijelom spektru inovativnih doktorskih programa, koji se pojavljuju u cijeloj Evropi, kao i u drugim ključnim pitanjima, kao što su transparentni aranžmani pristupa, nadzor i procedure provjere znanja, izgradnja prenosivih vještina i razrada mogućnosti za bolje prilike za zaposlenje. Tražit ćemo prikladne prilike za poticanje veće razmjene informacija o financiranju i drugim pitanjima, i između svojih vlada i sa drugim tijelima za financiranje istraživačkog rada.

Socijalna dimenzija

2.18. Visoko obrazovanje trebalo bi igrati veću ulogu u poticanju socijalne kohezije, u smanjenju nejednakosti i unaprjeđenju nivoa znanja, vještina i kompetencija u društvu. Stoga bi politika rada trebala biti usmjerena ka maksimaliziranju potencijala pojedinca, u smislu ličnog razvoja i doprinosa održivom i demokratskom društvu zasnovanom na znanju. Svima nam je zajednička društvena aspiracija ka tome da studenti koji ulaze u visoko obrazovanje, u njemu učestvuju i završavaju ga na svim nivoima, odražavaju raznovrsnost našeg stanovništva. Potvrđujemo značaj toga da studenti budu u stanju da svoj studij završe bez prepreka vezanih za njihovo socijalno i ekonomsko porijeklo. Stoga nastavljamo raditi na pružanju odgovarajućih usluga studentima, stvaranju fleksibilnijih oblika učenja koje omogućava ulazak i napredovanje u visokom obrazovanju, te na širem učešću na svim nivoima, na osnovu jednakih mogućnosti.

Evropski prostor visokog obrazovanja u globalnom kontekstu

2.19. Drago nam je što su u mnogim dijelovima svijeta, bolonjske reforme pobudile značajno zanimanje i potakle razgovore evropskih i internacionalnih partnera o različitim pitanjima. Ta pitanja uključuju priznavanje kvalifikacija, korist od saradnje zasnovane na partnerstvu, uzajamnom povjerenju i razumijevanju, te osnovne vrijednosti Bolonjskog procesa. Uz to, potvrđujemo da su u nekim zemljama u drugim dijelovima svijeta počele aktivnosti na približavanju njihovih visokoškolskih sistema bolonjskom okviru.

2.20. Usvajamo strategiju „Evropski prostor visokog obrazovanja u globalnom okruženju“ i nastaviti ćemo sa radom u ključnim područjima politike rada: bolje informiranje i promocija privlačnosti i konkurentnosti Evropskog prostora visokog obrazovanja, jačanje saradnje zasnovane na partnerstvu, intenziviranje dijaloga o politici rada, te unaprjeđenje priznavanja. Rad na ovome treba sagledavati u odnosu na *Smjernice*

za kvalitetnu nastavu u prekograničnom visokom obrazovanju [Guidelines for Quality Provision in Cross-border Higher Education], koje su izradili OECD i UNESCO.

3. Prioriteti za 2009. godinu

3.1. Slažemo se da ćemo se u naredne dvije godine koncentrirati na završetak dogovorenih Smjerova aktivnosti, uključujući i tekuće prioritete sistema stepena u tri ciklusa, osiguranje kvaliteta i priznavanje stepena i perioda studiranja. Posebno ćemo se fokusirati na dolje navedena područja aktivnosti.

Mobilnost

3.2. U našim državnim izvještajima za 2009. godinu će biti i izvještaj o aktivnostima poduzetim na nivou države u cilju promoviranja mobilnosti nastavnika i studenata, uključujući i mjere za buduću ocjenu. Fokusirat ćemo se na ključne izazove za države, navedene u stavu 2.3. u gornjem tekstu. Slažemo se i da uspostavimo mrežu državnih eksperata koji će razmjenjivati informacije i raditi na uklanjanju prepreka mogućnosti prenošenja grantova i zajmova.

Socijalna dimenzija

3.3. U izvještaj ćemo uključiti i svoje državne strategije i politike rada u pogledu socijalne dimenzije, kao i planove akcije i mjere za ocjenjivanje njihove efikasnosti. Sve ćemo aktere u procesu pozvati da učestvuju u radu na tome i podrže ga, na nivou zemlje.

Prikupljanje podataka

3.4. Uviđamo potrebu da se unaprijedi dostupnost podataka i o mobilnosti i o socijalnoj dimenziji, u svim zemljama koje učestvuju u Bolonjskom procesu. Stoga tražimo da Evropska komisija (Eurostat), u saradnji sa Eurostudentom, izradi uporedive i pouzdane indikatore i podatke za mjerenje napretka ka sveukupnom cilju socijalne dimenzije i mobilnosti studenata i osoblja u svim zemljama Bolonjskog procesa. Podaci u ovom području trebali bi pokrivati jednakost u učešću u visokom obrazovanju i mogućnost zapošljavanja završenih studenata. Taj zadatak treba obaviti u saradnji sa Grupom za praćenje Bolonje, a izvještaj bi trebao biti dostavljen našoj ministarskoj konferenciji planiranoj za 2009. godinu.

Mogućnost zapošljavanja

3.5. Nakon uvođenja sistema stepena u tri ciklusa, od Grupe za praćenje Bolonje tražimo da detaljnije razmotri kako unaprijediti mogućnost zapošljavanja u vezi sa svakim od tri ciklusa, kao i u kontekstu cjeloživotnog učenja. To podrazumijeva odgovornost svih aktera u procesu. Vlade i visokoškolske ustanove bi trebale više komunicirati sa poslodavcima i akterima u procesu, o njihovom razmišljanju o sopstvenim reformama. Mi ćemo, gdje je to primjereno, saradivati sa svojim vladama, da bismo osigurali da zapošljavanje i stručna struktura u javnim službama budu potpuno kompatibilne sa novim sistemom stepena. Ustanove potičemo da nastave graditi partnerstva i saradnju sa poslodavcima, kroz stalni proces inoviranja planova i programa na osnovu ishoda učenja.

Evropski prostor visokog obrazovanja u globalnom kontekstu

3.6. Od Grupe za praćenje Bolonje tražimo da nam do 2009. godine podnese izvještaj o sveukupnom napretku u ovom području na evropskom, državnom i institucionalnom nivou. Svi akteri u procesu u tome imaju ulogu, unutar svojih područja rada. U izvještaju o provedbi strategije za Evropski prostor visokog obrazovanja u globalnom kontekstu, Grupa za praćenje Bolonje trebala bi posebno razmotriti dva prioriteta. Prvo, unaprijediti dostupne informacije o Evropskom prostoru visokog obrazovanja, tako što će se raditi na websiteu Bolonjskog sekretarijata, te nadograditi EUA-ov Bolonjski priručnik. Drugo, unaprijediti priznavanje. Pozivamo visokoškolske ustanove, ENIC/NARIC centre i druge organe nadležne za priznavanje unutar Evropskog prostora visokog obrazovanja, da kvalifikacijama iz drugih dijelova svijeta pristupaju na isti, otvoren način, kako bi očekivali da se evropske kvalifikacije ocjenjuju na drugim mjestima, te da svoje priznavanje zasnivaju na principima Lisabonske konvencije o priznavanju.

Stocktaking

3.7. Od Grupe za praćenje Bolonje tražimo da nastavi s radom na praćenju napredovanja i stanja (*stocktaking*), na osnovu državnih izvještaja, pripremljenih do naše ministarske konferencije 2009. godine. Očekujemo dalji napredak kvalitativne analize u izvještavanju, naročito u pogledu mobilnosti, Bolonjskog procesa u globalnom kontekstu i socijalne dimenzije. Polja koja *stocktaking* pokriva i dalje trebaju uključivati sistem stepena i mogućnost zapošljavanja svršenih studenata, priznavanje stepena i perioda studiranja, te provedbu svih aspekata osiguranja kvaliteta u skladu sa ESG-om. U cilju stvaranja mogućnosti učenja koje se više baziraju na studentu i ishodu, sljedeća operacija bi na jedan integriran način trebala obraditi državne okvire za kvalifikacije, ishode učenja i bodove, cjeloživotno učenje i priznavanje ranijeg učenja.

4. Prema 2010. godini i dalje

4.1. Kako se Evropski prostor visokog obrazovanja dalje razvija i odgovara izazovima globalizacije, očekujemo da će se potreba za saradnjom nastaviti i nakon 2010. godine.

4.2. Odlučni smo u tome da 2010. godinu, koja će predstavljati prelazak iz Bolonjskog procesa u Evropski prostor visokog obrazovanja, iskoristimo i kao priliku da potvrdimo svoju predanost visokom obrazovanju kao ključnom elementu koji naša društva čini održivim, i na državnom i na evropskom nivou. 2010. godinu ćemo smatrati prilikom da preformuliramo viziju koja nas je motivirala da 1999. godine pokrenemo Bolonjski proces, te da osnažimo Evropski prostor visokog obrazovanja, potkrijepljen vrijednostima i vizijama koje idu dalje od pitanja struktura i sredstava rada. Obavezujemo se da ćemo 2010. godinu iskoristiti kao priliku da svoje visokoškolske sisteme usmjerimo na put koji će sezati dalje od neposrednih pitanja, te da ih učinimo sposobnim da odgovaraju na izazove koji će određivati našu budućnost.

4.3. Od Grupe za praćenje Bolonje kao cjeline tražimo da razmotri kako se Evropski prostor visokog obrazovanja može razvijati nakon 2010. godine, te da nam o tome podnese izvještaj na ministarskoj konferenciji 2009. godine. Tu bi trebali biti sadržani i prijedlozi o odgovarajućim strukturama podrške, uzimajući u obzir to da sadašnji

neformalni aranžmani za saradnju dobro funkcioniraju i da su doveli do promjena kakve do sada nisu viđene.

4.4. Nadograđujući se na ranije *stocktaking* izvještaje, *Trends* i *Bologna With Student Eyes*, pozivamo Grupu za praćenje Bolonje da za 2010. godinu razmotri izradu izvještaja u kojem će biti i nezavisna ocjena, u partnerstvu sa konsultativnim članovima, koja će ocijeniti sveukupni napredak Bolonjskog procesa u cijelom Evropskom prostoru visokog obrazovanja od 1999. godine.

4.5. Odluku o prirodi, sadržaju i mjestu bilo kakvog ministarskog sastanka nakon 2010. godine prepuštamo Grupi za praćenje Bolonje, a takva odluka mora se donijeti u prvoj polovini 2008. godine.

4.6. Domaćini našem narednom sastanku će biti zemlje Beneluxa, a sastanak će se održati u Leuvenu/Louvain-la-Neuveu, 28. i 29. aprila 2009. godine.